

Vážené dámy, vážení páni,

členovia našej Spoločnosti, vzácní hostia, ďakujem vám, že ste pricestovali na toto odľahlé miesto vo východnej časti Slovenska a vlastne ste tak prispeli aj k rozvoju cestovného ruchu. Spomínam to preto, lebo dnes je Svetový deň cestovného ruchu, ktorý bol vyhlásený Svetovou organizáciou cestovného ruchu presne pred 40 rokmi.

Úvodom by som sa chcel vážne podeliť s vami o moje prekvapenie a radosť nad tým, že náš 18. zjazd SAS pri SAV sa zhodou okolností koná práve v tomto roku, na ktorý pripadá až neuveriteľné množstvo okrúhlych výročí. Začnime tým, že Organizácia spojených národov pre vzdelanie, vedu a kultúru (UNESCO) vyhlásila rok 2019 za Medzinárodný rok periodickej tabuľky prvkov, nakoľko Dmitrij Ivanovič Mendelejev publikoval svoj periodický zákon presne pred 150 rokmi.

Vláda SR na návrh Ministerstva kultúry SR schválila, že rok 2019 bude Rokom M. R. Štefánika, ako hold „Najväčšiemu Slovákov“, generálovi, astronómovi, diplomatovi a spoluzakladateľovi 1. ČSR, ktorý tragicky zahynul presne pred 100 rokmi. 100. výročie si pripomína aj Medzinárodná astronomická únia (IAU), ktorá dnes združuje takmer 14 000 astronómov zo 107 krajín celého sveta.

100 rokov uplynulo aj od pozorovania najdôležitejšieho úplného zatmenia Slnka, ktorým sir Arthur Stanley Eddington experimentálne potvrdil platnosť Einsteinovej obcej teórie relativity. Musím však spomenúť ešte ďalšie dôležité výročia, ktoré úzko súvisia s astronómiou. Zrejme každý si už pripomenul ten veľký krok, ktorý presne pred 50 rokmi urobil Neil Armstrong na Mesiaci. V tom istom roku bolo slávnostne otvorené aj Európske južné observatórium (ESO) La Silla v Čile, ktoré veľkou mierou prispieva dodnes k významným astronomickým objavom. A presne 50 rokov tieto objavy popularizuje aj náš najlepší populárno-vedecký časopis KOZMOS a zároveň aj jediný. Má však minimálne 1500 čitateľov aj v susednej Českej republike.

Koho ani zoznam uvedených výročí nepresvedčil o výnimočnosti tohto roka, mohol by som pokračovať. Pred 150 rokmi zomrel jeden z najvýznamnejších českých prírodovedcov Jan Evangelista Purkyně, s ktorého menom sa viaže 13 eponymov. Jedným z nich je Purkyňov jav, dôležitý a dobre známy pre pozorovateľov premenných hviezd. Alebo presne pred 150 rokmi počas úplného zatmenia Slnka 7. 8. 1869 začala „záhada korónia“, o ktorej by vedel povedať viac tu prítomný prof. Petr Heinzl.

Ale konečne spomeňme pre nás to najdôležitejšie okrúhle výročie – 60 rokov existencie našej Spoločnosti. Podrobne o histórii Spoločnosti hovoril Dr. Zverko na konferencii, tak len pre tých, ktorí tam neboli si pripomeňme, že SAS vznikla na zakladajúcom zjazde 16. decembra 1959, ako Československá astronomická spoločnosť pri SAV so sídlom v Tatranskej Lomnici.

A teraz mi dovoľte privítať aj našich vzácných hostí z Ondřejova a predstaviť ich, aby sme sa tu v Danišovciach lepšie zblížili.

Prof. RNDr. Petr Heinzl, DrSc. vyštudoval v roku 1974 Matematicko-fyzikálnu fakultu Univerzity Karlovej. V roku 1982 získal titul kandidáta vied a v roku 1992 doktora vied. V tej dobe pracoval na Astronomickom ústave AV ČR v Ondřejove, kde sa stal vedúcim slnečného oddelenia.

Riaditeľom Astronomického ústavu sa stal v roku 2004 a túto pozíciu obhájil znovu v roku 2007, keď sa ústav transformoval na verejnú výskumnú inštitúciu. Vo svojej vedeckej práci sa zaoberá hlavne slnečnou fyzikou, erupciami v slnečnej atmosfére, ale aj prenosom žiarenia v hviezdnych atmosférach. V rámci pedagogickej činnosti vyučuje astrofyziku na niekoľkých univerzitách doma a v zahraničí. Dobre ho poznajú aj študenti astronómie v Bratislave. Pôsobil aj na Univerzite v Paríži, na Observatóriu v Meudone, na Moskovskej štátnej univerzite, na Ústave Maxa Plancka pre astrofyziku v Garchingu a na Univerzite v Káhire.

Za výsledky svojej práce získal cenu Akadémie vied ČR, zlatú medailu Vratislavskej Univerzity a aj Nušlovu cenu v roku 2014. Od roku 2017 je prof. Heinzl predsedom našej bratskej ČAS.

Záverom musím privítať aj posledného host'a, ktorého dobre poznáte, **Mgr. Tomáš Dobrovodský** je predsedom SZA a riaditeľom Krajskej HaP Maximilána Hella v Žiari nad Hronom..

Poprosím vedeckého tajomníka Spoločnosti docenta Gálisa, aby ďalej riadil priebeh zjazdu.

Ďakujem za pozornosť!

Danišovce, 27. septembra 2019

*RNDr. Ladislav Hric, CSc.
predseda SAS pri SAV*